

Skolelederforbundet

Opptaksutvalget
opptaksutvalget@kd.dep.no

Vår referanse: Alf B. Aschim
Vår dato: 02.05.2022

Innspill til opptaksutvalget

Skolelederforbundet takker for muligheten for å komme med innspill til Opptaksutvalget i forbindelse med utvalgets helhetlige gjennomgang og vurdering av regelverket for opptak til høyere utdanning. Skolelederforbundets innspill tar utgangspunkt i hvilke utfordringer vi ser ved dagens regler for (1) kvalifisering, (2) rangering og (3) organisering i høyere utdanning.

Kvalifisering

Skolelederforbundet støtter at vitnemål fra videregående opplæring fortsatt bør være det formelle grunnlaget for opptak for de fleste utdanninger, og at generell studiekompetanse (GSK) videreføres. Det er imidlertid viktig å se hva vitnemålsgrunnlaget faktisk skal være, i sammenheng med det pågående arbeidet med Fullføringsreformen og sluttvurdering i videregående opplæring.

Skolelederforbundet støtter også at det vurderes en kvalifiserende prøve, jf den svenske piloten med *behörighetsprov*, for søkere som ikke har generell studiekompetanse. Dette kan også ses i sammenheng med dagens ordninger når det gjelder realkompetansevurdering, og kanskje også tjene som en samlende avsluttende prøve for søkere som fyller krav til GSK gjennom 23/5-regelen.

Innenfor en del studier bør det fortsatt være spesielle opptakskrav. For søkere som ikke fyller spesielle opptakskrav på sitt vitnemål, kan en form for forberedende år i regi av universitets- og høgskolesektoren (evt. fagskole), tilsvarende den svenske ordningen med *basår*,

Skolelederforbundet vil understreke viktigheten av at det er samsvar mellom opptakskrav til høyere utdanning og fordypningsmuligheter i videregående skole, slik at en elev som for eksempel går på utdanningsprogram Kunst, design og arkitektur (KDA) i kraft av sine programfag er kvalifisert til relevante studier, og ikke trenger å ta ekstra fag for å kvalifisere til eksempelvis arkitektstudiet.

Rangering

Systemene med tilleggspoeng og alderspoeng er modne for en kraftig revisjon. Slik systemet er pr nå, vil en søker til juridikum tjene på å fordype seg i realfag poengmessig, framfor å fordype seg i rettslære og politikk, individ og samfunn på videregående. Det er også viktig å ivareta unge søkere. Dette kan gjøres ved å stramme inn mulighetene til å ta opp fag som privatist, og redusere kraftig mulighetene for alderspoeng.

Karakterer bør fortsatt være et vesentlig grunnlag for rangering, men det bør gjøres noe med det eksisterende «desimalsystemet». Blant forslagene som har kommet opp, er å sette poenggrenser for inntak til ulike studier, og supplere utvelgelsen med opptaksprøver, motivasjonsbrev og/eller intervjuer. Skolelederforbundet støtter en slik tilnærming. Dersom inntakskravet til for eksempel lærerutdanning er et karaktersnitt på 4, eller et inntakskrav til

for eksempel medisin eller juridikum er 5, vil motivasjonsbrev, intervju og/eller opptaksprøver avgjøre hvem som kommer inn på de ulike studiene.

Bruk av spesielle kvoter, som regionale kvoter eller kjønnskvoter, kan vurderes innenfor visse studietilbud, både for å sikre et tilstrekkelig mangfold når det gjelder arbeidskraft innenfor ulike sektorer, og også for å bidra til å sikre god kompetanse i hele landet.

Organisering

Det bør være et felles regelverk for opptak til høyere utdanning. Dette regelverket må ta høyde for spesielle inntakskrav, slik som at søkerne må ha bestått konkrete fag fra videregående, eller at det er spesielle inntakspoengkrav. Der inntak suppleres av motivasjonsbrev, intervju, opptaksprøver eller lignende.

Regler for opptak til høyere profesjonsutdanning bør i stor grad være samsvarende for alle institusjoner som tilbyr samme typer profesjonsutdanning, slik at det er samme krav til eksempelvis medisin ved alle institusjoner som tilbyr dette, arkitektur for alle institusjoner som tilbyr dette, osv. Dette kan være en oppgave for HK-DIR.

Generelle kommentarer

Selv om videregående opplæring ligger utenfor utvalgets mandat, henger dette arbeidet tett sammen med Fagfornyelsen og Fullføringsreformen i videregående skole. Kunne det vært en tanke å gjøre siste halvår av Vg3 til et studieforbereende semester i enda større grad? Nå som sluttvurderingssystemet i videregående skole også skal utredes, kan det være verdt å se på hvilke muligheter nye læreplaner, reviderte opplæringsløp og reviderte systemer for sluttvurdering, kan ha å si for opptakskrav til høyere utdanning.

Samordna opptak har et effektivt system for opptak til høyere utdanning. Spørsmålet er om det kanskje er litt for effektivt, og at man gjennom ordninger som ikke bare bygger på kvantitative forhold, men også tar inn kvalitative størrelser, kan bidra til å få rett student på rett studieplass. På denne måten kan man sikre den kompetansen man trenger i arbeidslivet bedre og bidra til å minske frafallet i høyere utdanning.

Med vennlig hilsen,

Stig Johannessen
Forbundsleder /s/